

Granskning av god ekonomisk hushållning, balanskravsresultat och årsredovisning per 2023-12-31

Region Örebro län

Revisionsrapport
April 2024

*Rebecka Hansson
Amanda Guerra*

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska verksamheten i kommuner och regioner kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Regionstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas delårsrapport/årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 Delårsrapport respektive rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats per 2023-12-31 och som behandlats av regionstyrelsen 2024-03-25.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör och medarbetare på regionkansliets stab ekonomi.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

I Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2023 finns tio effektmål med tillhörande indikatorer. Av årsredovisningen 2023 framgår att fyra effektmål har uppfyllts, fem har delvis uppfyllts och ett har ej uppfyllts.

Mål	Utfall 2023
Effektmål 1. Länets invånare har en god och jämlik hälsa	Uppfyllt
Effektmål 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård	Delvis uppfyllt
Effektmål 3. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa	Delvis uppfyllt
Effektmål 4. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård	Delvis uppfyllt
Effektmål 5. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet	Delvis uppfyllt
Effektmål 6. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo inom vård och behandling	Uppfyllt
Effektmål 7. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare	Delvis uppfyllt
Effektmål 8. Länets invånare, samhället och företag har tillgång till bra digitala tjänster, utifrån deras behov	Uppfyllt
Effektmål 9. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser som bidrar till en hållbar kompetensförsörjning	Uppfyllt
Effektmål 10. Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning	Ej uppfyllt

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

I Region Örebro läns verksamhetsplan med budget 2023 finns ett effektmål som rör ekonomin: *Region Örebro län har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning*. Effektmålet mäts genom sex tillhörande indikatorer. Av årsredovisningen framgår att effektmålet ej har uppfyllts 2023.

Indikator	Utfall 2023	Måluppfyllelse
Soliditeten förbättras	Soliditeten uppgår vid årsskiftet till -11 procent, vilket är fem procentenheter lägre än vid utgången av 2022.	Ej uppfyllt
Region Örebro län redovisar över mandatperioden 2023-2026 ett resultat som motsvarar minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	Årets balanskravsresultat är ett underskott på -909 mnkr, vilket innebär att det är en negativ andel av skatter och generella bidrag.	Ej uppfyllt
Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans	Verksamheternas budgetavvikelse räknas samman till -1 001 mnkr.	Ej uppfyllt
Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning är lägre än jämförbara index	Kapitalförvaltningens klimatbelastning var vid mätningen 54 procent lägre än index	Uppfyllt
Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån	Totalt uppgår skuldportföljen till cirka 2 750 mnkr varav 2 487 mnkr finansierats med gröna lån vilket motsvarar 91 procent	Uppfyllt
Betalningsberedskapen uppgår varje tillfälle till minst en månad	Betalningsberedskapen har under året inte understigit 30 dagar	Uppfyllt

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

Granskning av regionens årsredovisning per 2023-12-31 visar följande:

- I årsredovisningen görs en avrapportering av regionens finansiella och verksamhetsmässiga mål som fastställts av regionfullmäktige i Verksamhetsplan med budget 2023.
- I särskilt avsnitt i förvaltningsberättelsen görs en avstämning och analys av “God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning” utifrån följande dimensioner: God ekonomisk hushållning, redovisning av effektmål och strategier och resultat och ekonomisk ställning.
- I avsnittet redovisas en sammanfattande bedömning för de finansiella målet samt nämndernas budgetföljsamhet. Vidare görs en sammanfattande bedömning för vart och ett av de tio effektmål som regionfullmäktige fastställt.
- Mer detaljerad information om effektmålens måluppfyllelse med indikatorer finns i en annan del av förvaltningsberättelsen benämnt “Redovisning av effektmål och strategier”.
- Årsredovisningens förvaltningsberättelse konstateras att regionen rent finansiellt uppfyller inte året kravet på god ekonomisk hushållning. Beslut och vidtagna åtgärder som gjorts under året innebär dock att Region Örebro län skapat förutsättningar för att på längre sikt kunna uppfylla regionfullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- I ett särskilt avsnitt med rubriken “**Balanskravsutredning**” i Förvaltningsberättelsen redovisas en balanskravsutredning.
- Årets resultat efter balanskravsjustering är negativt och uppgår till -909,0 miljoner kronor.
- Regionen åberopar synnerliga skäl till att återställa underskottet om 909 miljoner kronor under en längre tid, fram till 2030. Beslutet motiveras med att:
  - De ekonomiska förutsättningarna är unikt svaga åren 2023 och 2024.
  - De ekonomiska förutsättningarna bedöms förbättras från år 2025 och framåt.
  - Regionfullmäktige beslutade i juni 2023 om ekonomiska åtgärder om 1,3 miljarder kronor.
  - Mot bakgrund av en förväntad negativ real skatteunderlagstillväxt på 1,8 procent under 2024 finns en uppenbar risk att ytterligare kortsiktiga åtgärder, för att möjliggöra ett återställande av underskottet om 909 miljoner kronor under åren 2024 till 2026, inte är förenlig med god ekonomisk hushållning.
  - Regionfullmäktige har antagit det långsiktiga ekonomiska målet att soliditeten senast 2030 ska vara positivt. Målet innebär att eget kapital är återställt och positivt senast 2030.

Kort om ekonomiskt utfall

Region Örebro län redovisar ett resultat för 2023 uppgående till -839 mnkr att jämföra med föregående års resultat om -245 mnkr. Nettokostnaden uppgår 2023 till 12 382 miljoner kronor jämfört med 11 020 miljoner kronor föregående år, vilket ger en nettokostnadsökning på 12,4 procent att jämföra med 8,1 procent för 2022. Att ökningstakten är högre 2023 är ett resultat av lägre intäkter i form av statsbidrag samt generellt höga inflationsdrivna kostnadsökningar varav särskilt kostnaderna för pensioner ökat kraftigt. Nettokostnadsökningen överstiger ökningen av skatter och generella bidrag, som uppgår till 3,2 procent. Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 105,1 procent (96,6 procent 2022).

Sammantaget har skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag ökat med 3,3 procent från föregående år. Skatteintäkterna ökade med 410 miljoner kronor till 8 627 miljoner kronor från föregående år vilket motsvarar 2,5 procent.

Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar uppgår till 15 556 miljoner kronor. Jämfört med 14 126 miljoner kronor föregående år innebär det en ökning med 10,1 procent mellan åren.

Lönekostnadsökningen är högre än föregående år och uppgår till 4,7 procent i jämförelse med 1,9 procent föregående år. Ökningen är främst ett resultat av lönerörelsen och att Region Örebro län har ökat i antal anställda. Antalet årsarbetare (tillsvidare- och visstidsanställda) har ökat med 133 årsarbetare, från 10 630 årsarbetare till 10 763, vilket motsvarar 1,3 procent.

Nämnderna redovisar en avvikelse i förhållande till budget om -1 000 mnkr vilket är 728 mnkr sämre än föregående år. De största överskotten finns hos regionstyrelsen som redovisar en positiv budgetavvikelse om 301 mnkr och servicenämnden som redovisar en positiv avvikelse om 40 mnkr. Överskottet beror framför allt på högre skatteintäkter än budgeterat till följd av att skatteunderlaget har utvecklats positivt. Även intäkterna för bidrag från utjämningen och generella statsbidrag översteg budgeterad nivå. Samtidigt har de finansiella marknaderna gått starkt vilket har bidragit till realiserade vinster.

Tre av nämnderna visar större underskott, hälso- och sjukvårdsnämnden har en negativ budgetavvikelse med -1,2 miljarder kronor, kollektivtrafiknämnden redovisar en avvikelse med -110 miljoner kronor och folktandvårdsnämndens underskott uppgår till -37 miljoner kronor. För hälso- och sjukvårdsnämnden har underskottet byggts upp över tid. Det ökade underskottet 2023 beror i huvudsak på hög ökning av sociala avgifter, hyrläkare och läkemedel samt satsningen för att minska operationsköerna genom att anlita externa operationsteam i kombination med lägre utfall av statsbidraget för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården. Kollektivtrafiknämndens underskott är i stort en konsekvens av det högre kostnadsläget i samhället och främst ökningen av bränslepriser. Resandemönstret har ännu inte återgått till nivåerna som rådde åren före pandemin. Resandet för 2023 summeras till 8 procent lägre än 2019. För folktandvårdsnämnden beror underskottet framför allt på att intäkterna inte når upp till budgeterad nivå.

Iakttagelser från granskning av årsbokslut

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i regionen utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01–2023-12-31. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Vi har inte identifierat några väsentliga avvikelser i vår granskning.

I anslutning till granskning av räkenskaper har vi granskat den interna kontrollen i processer som vi bedömer är väsentliga för den finansiella rapporteringen. De processer vi granskat är kopplade till:

- Intäkter och fakturering,
- Inköp och betalningar
- Personalkostnader
- Bokslutsprocessen
- IT

Vi har i vår granskning inte noterat några väsentliga avvikelser som påverkat vår granskningsansats.

Samlad bedömning

---

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?

- **Finansiella mål**

Nej, ej uppfyllt

- **Verksamhetsmål**

Delvis uppfyllt

---

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i delårsrapport respektive årsredovisning förenligt med balanskravet?

- **Följsamhet till balanskravet**

Nej, ej uppfyllt

Rekommendationer

Granskningen föranleder inga rekommendationer.

2024-04-03

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Amanda Guerra

Projektledare